

A tanyák könyvtári ellátása

Az utóbbi időben ugyancsak megcsappant a tanyai könyvkölcsönzők száma. Ellentmondásos folyamattal van dolgunk: Az egyik oldalon egyre jobban kibontakozik a tanyák népességmegtartó képessége, a másik oldalon azonban fogynak a tanyai iskolák s velük a külterületi könyvtári letétek is. Pedig azoknak, akik továbbra is tanyán élnek, a lakóhelyükön van szükségük a kultúrára.

Ismerünk családokat, akiknek mindenük megvan a tanyán. Teljesen gépesített a háztartásuk, gazdaságuk, sőt még a kultúrájuk is. Ám többféle hiányzik még az olvasnivaló, pedig a jó mezőgazdasági szakkönyv iránti igény valamelyest nőtt az utóbbi években. Az olvasásra fordított idő azonban, sajnos, csökkent. Ez meghosszabbítja a könyvkölcsönzési határidőket is. A hivatalosan „kiszabott” három hét rövidnek bizonyul a tanyákon, ahonnan, főként dologidőben, ritkábban keresik fel a településközpontok könyvtárát.

Érdekes, hogy mind többen veszik igénybe a könyvtárközi kölcsönzést is. Az egyik tehetősebb ásvotthalmi gazda például a budapesti AGROINFORM-hoz fordult a helyi könyvtár útján a kisállattenyésztéssel foglalkozó szakkönyvért. Így ha nem is közvetlenül, de hozzájut az olvasó ahhoz, ami különösen érdeklő, foglalkoztatja. Persze tájegységenként más és más az emberek érdeklődése. A kötött talajokon küszködők, a rákostanyaszéli, a makói hagyományos algépi megmunkálás tökéletesítését igénylik, meg olyan magvakat, amelyek jól bírják a klímát. Ott ezekhez az igényekhez igazítjuk a könyvtári szolgáltatásokat, mint ahogy a csongrádi, a szentesi, a csanyteleki térségben a fóliás zöldségtermeléshez, mert ott ez a fő tennivaló most már tavasztól-tavaszig. Ennek megfelelően alakítják állományukat a terület könyvtárai.

A könyvtári szolgálati helyek több mint 25 százaléka ma még elaprózott, tanyai könyvkölcsönző letét. Nagy szerencse, hogy a tanyai iskolák megszűnésével párhuzamosan egyre több tanács és

termelőszövetkezet ismerte fel a főként szakkönyveket tartalmazó kölcsönzők létesítésének fontosságát, s fogott össze érdekükben, mint például Domaszék-Zöldfáson vagy a Zsombó-Wesselényi tanyai klubban.

A szegedi járásban folytatódik a közművelődési tevékenység tanyai rendszerének kiépítése. Itt a bokortanyák között, a népesebb településeken, a volt iskolákban klubkönyvtárakat létesítenek, 20—100 négyzetméternyi alapterületen. Hét ilyen tanyai intézmény működik már, valamennyit 1980 óta létesítették megyei támogatással a tanácsok és a területen működő termelőszövetkezetek. Most tervezik a nyolcadikat Pusztaszert-Munkástelepen.

Az elaprózottság helyett a tanyavilágban is a központosítás a cél. Ez is hozzájárul a tanyák népességmegtartó szerepének fejlődéséhez, s nép gazdaságilag szintén haszonnal jár, fokozza a termelési kedvet, javítja a lakosság ellátását, növeli jövedelmét.

A mezőgazdasági dolgozók művelődésével kapcsolatos feladatokról egyebek között a következőket írja elő Csongrád megye közművelődési terve a hatodik ötéves időszakra: „A községi tanácsok a termelőszövetkezetek vezetőivel együttműködve fordítsanak nagyobb figyelmet a tanyai lakosság kulturális ellátására.” E cél megvalósítása érdekében gondoskodunk arról is, hogy megfelelő nagyságú, összetételű és választékú könyvállomány legyen a tanyai letétekben. Ehhez a Csongrád megyei tanács jelentékeny támogatást ad. A mezőgazdasági szakkönyvek forgatásán kívül évente többezer érdeklődő hallgatja a szakemberek előadásait is, amelyek szervezéséhez a termelőszövetkezetek megyei szövetsége és a fogyasztási szövetkezetek nagy segítséget nyújtanak. Mindez hosszú évek együttműködésének eredménye.

Csenke László

a szegedi Somogyi Könyvtár igazgatóhelyettese